

Curriculum Vitae Robert van Cleef (1967)

Huidige functie

Directeur, senior consultant Sterk Consulting B.V.

Functie en ervaring

Robert is bedrijfseconoom, gespecialiseerd in de watermarkt en is als directeur / senior-consultant werkzaam bij Sterk Consulting. Binnen Sterk Consulting is Robert verantwoordelijk voor het thema 'de governance van het water'. Robert voelt zich thuis in zowel inhoudelijke (financieel economische vragen, bekostigingsvraagstukken, analyse, penvoering) als meer procesmatige projecten (initiatief, communicatie, diplomatie, bruggen bouwen). Idealiter komt dit samen in complexe maatschappelijke uitdagingen waarbij voortgang alleen mogelijk is wanneer inhoudelijke vraagstukken verbonden zijn aan een goede procesgang. Een onafhankelijke rol in een omgeving waarin meerdere partijen met verschillende belangen met elkaar samen werken aan deze vraagstukken past Robert goed.

De afgelopen jaren is Robert actief in het domein van bodem en ondergrond. Dit heeft onder andere geresulteerd in het voorzitterschap van de Coalitie 'stevige stad op slappe bodem' (bodemdaling in historische binnensteden), het Kennisprogramma klimaat, water en bodemdaling (KP KWB) waarvan hij één van de initiatiefnemers en programmaleiders is en een coördinerende rol bij diverse samenwerkingsprojecten in de regio zoals de Omgevingsvisie van de Hart van Holland gemeenten waarin bodemdaling en de wateropgave een plaats zullen moeten krijgen.

Robert werkt binnen alle geledingen van de overheid en heeft met 20 jaar advieservaring velerlei projecten geleid. Robert werkt in zijn projecten veel samen met Universiteiten, ingenieursbureaus en andere kennisinstellingen. Hij spreekt regelmatig op symposia en congressen en publiceert met regelmaat over zijn vakgebied.

Persoonlijke stijl

Robert is een ervaren adviseur die zowel met het proces als de inhoud uit de voeten kan. Hij laat zich voorstaan op een praktische aanpak ook in een academische omgeving. Hij neemt initiatief, het voortouw zo u wilt, en schakelt tussen met partijen met verschillende belangen. Robert is hard op de inhoud en zacht op de persoon. In het organisatorische en financieel economisch domein is Robert analytisch sterk en kan hij in overleg met zijn omgeving snel tot de kern van de zaak komen. Rapportages zijn kort en goed geschreven en worden door opdrachtgevers als goed toegankelijk en prettig leesbaar ervaren.

Werkervaring

- Universiteit van Amsterdam, universitair medewerker (1992);
- Stichting Transfer en Marketing, projectcoördinator (1993-1994);
- KPMG Consulting, senior adviseur (1994-2004);
- Sterk Consulting, directeur – senior adviseur (2004 – heden).

Opleiding

- Universiteit van Amsterdam, Bedrijfseconomie (1986 - 1991);
- Universitaire Beroepsopleiding Milieukunde, postdoctoraal (1991 – 1992):
- Groot aantal cursussen op het gebied van management consulting, waterbeheer en financiën.

Nevenfuncties

- Bestuurslid Stichting TLC

Selectie Publicaties

- Kennisprogramma Klimaat, Water en Bodemdaling, nieuwe handelingsperspectieven voor zakkend Nederland, (co-auteurs Chan, Mekenkamp, Bolleboom, Talsma, Strijker), Vakblad Bodem, nummer 2 april 2017, p 35.
- Wie brandt zijn vingers aan bodemdaling in het stedelijk gebied (co auteur Henkjan Faber en Arianne Fijan), Land en Water, november 2016
- Building blocks for good water governance, Chapter 5 Adequate financing of water management, Water Governance Centre, Co writer Herman Havekes, 2016.
- Financing Water Management: Weak water financing systems lead to disaster! (co-auteur Efthymia Fachouridou), Water Governance 04/2015.
- Werk aan de winkel voor het financieringssysteem van het Nederlandse Waterbeheer, Water Governance 04/2015.
- Schuldpositie waterschappen vraagt om actie (co-auteur Hans Schouffoer), Water Governance 01/2015, p 28 – 31
- Water en natuur een mooi koppel, (co auteurs Tim van Hattum en Cees Kwakernaak Alterra Wageningen UR), H₂O, maart 2015,
- Het huishoudboekje van het Nederlands waterbeheer, Water Governance 04/2013, p 46.
- Bekostiging van het waterkwaliteitsbeheer, nog een wereld te winnen, Water Governance, 03/2012, p 32 – 34.
- Naar een ecologische kosteneffectiviteitsanalyse (co-auteur Ronald Blijkerk, Reinder Torenbeek, Michiel Wind), in H₂O, nummer 14/15, 2012, p 30-31.
- Bekostiging van het waterkwaliteitsbeheer, nog een wereld te winnen, Water Governance, 03/2012, p 32 – 36.
- Economische instrumenten voor de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (co-auteur Rob van der Veeren), Nieuwsbrief Milieu en Economie, 17 februari 2012.
- Kosten baten waterbeheer (KBW) een handig instrument, in Het Waterschap, juni 2011, nummer 5, pp 6-7.
- Handen en voeten aan doelmatigheid bij regionale waterbeheerders, (co auteur G. Rouhof, A. Mulder, A. Koerhuis, J. Mantel) in H₂O, 2010, nummer 12, pp 12
- De minder zichtbare kosten van de Kaderrichtlijn Water, (co-auteur G Beugelink en C Brink, Planbureau voor de Leefomgeving), in H₂O, 2008, nummer 17, pp 20-21.
- Ervaringen met MKBA in het natuur- en milieubeleid, (co-auteur Dr R van der Veeren, Waterdienst) in H₂O, 2008, nummer 17.
- OEI bij SNIP, effecten van natte infrastructuurprojecten (co-auteur Andre Wooning), Nieuwsbrief Milieu en Economie, 2006, nummer 5, pp 11 – 12.
- Financiële haalbaarheid van Ruimte voor de Rivier (co-auteurs Robert Schouten en Teun Morselt), H₂O, 2006, nummer 23, pp 28 – 29.
- Herstelkosten en vastgoedwaarde bij grondwaterproblemen, (co-auteur Erik Luyendijk), in H₂O, 2006, nummer 13, pp 16-18.
- Verdeling van kosten en baten in de afvalwaterketen (co-auteur Ad Sweere), in H₂O, 2006, nummer 10, pp 22-24.

Projecten

Behoeftetepeiling Bodempool (2017)

Onderzoek voor het Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem en Ondergrond waarin Sterk opdracht heeft gekregen terug te kijken naar de ervaringen met de Bodem pool, de behoefte te peilen bij convenantpartijen aan een uitwisselingsstelsel en een advies te geven over de wijze waarop een dergelijk stelsel tot stand kan komen.

Kennisprogramma Water, Klimaat en Bodemdaling (2016 -)

In 2016 is het kennisprogramma Klimaat, Water en Bodemdaling (KWB) gestart. Nu projecten en initiatieven rondom klimaat, water en bodemdaling een grote vlucht hebben genomen, wordt met het kennisprogramma KWB op een structurele en programmatische wijze gewerkt aan het verbinden, versterken en ontwikkelen van deze kennis. Het programma sluit uitstekend aan op de in de landelijke politiek uitgesproken ambitie om tot een nationaal kennisprogramma bodemdaling te komen. Initiatiefnemers van het kennisprogramma KWB zijn Platform Slappe Bodem, STOWA, Rijkswaterstaat en Provincie Zuid-Holland. Robert is één van de initiatiefnemers en programmaleiders.

Coalitie 'Stevige stad op slappe bodem' (2014 -)

Ontwikkelen van nieuwe perspectieven voor bodemdaling in stedelijk gebied

Historische (binnen)steden in West-Nederland en steden in de deltagebieden over de hele wereld hebben te maken met bodemdaling. Dit proces van bodemdaling brengt in toenemende mate grote uitdagingen met zich mee op het gebied van waterbeheer, funderingen, cultureel erfgoed, infrastructuur en governance. De gemeente Gouda en het Hoogheemraadschap van Rijnland hebben het initiatief genomen een Coalitie te vormen. Deze heeft de ambitie het ontwikkelen en realiseren van een (vanuit water en ondergrond beschouwd) robuust perspectief voor leefbare (wonen, werken, water) steden. De verschillende belangrijke vraagstukken worden in samenhang aangepakt. Robert is onafhankelijk voorzitter en penvoerder van de coalitie en lid van het regieteam.

Meer recht doen aan profijtbeginsel voor waterveiligheid en watersysteembeheer (2016 – 2017)

Onderzoek in opdracht van de Commissie Aanpassing Belastingstelsel (CAB) waarin is bestudeerd of en in hoeverre het profijtbeginsel stringenter kan worden toegepast in het belastingstelsel van de waterschappen.

Expertmeeting bodemdaling in de Omgevingsvisie (2016 - 2017)

Op 8 februari 2017 vond de expertmeeting 'Bodemdaling in de Omgevingsvisie' plaats. Tijdens deze sessie werd op basis van casuïstiek (Merenwijk Leiden, Bouwopgave Kaag en Braassem, toekomstperspectief Leids Noorderkwartier) de uit de Hart van Holland gemeenten een relatie gelegd tussen bodemdaling enerzijds en andere thema's uit de omgevingsvisie zoals de verstedelijkingsopgave en de energietransitie anderzijds. Robert was initiatiefnemer en coördinator van de Expertmeeting.

Evaluëren samenwerkingsmodellen in de riolering (2017)

Onderzoek naar de voor- en nadelen van verschillende samenwerkingsmodellen voor de riolering in de regio Noordwijk - Leiden. Op basis van een evaluatie van bestaande samenwerkingsmodellen (ex post evaluatie) wordt ook - ex ante - gekeken naar mogelijke samenwerkingsmodellen in de toekomst. Het onderzoek vindt plaats voor 6 gemeenten, het waterschap en het drinkwaterbedrijf.

Omgevingsvisie Hart van Holland gemeenten (2016 - 2017)

Inpassen van wateropgave en bodemdaling in Omgevingsvisie

De 10 samenwerkende gemeenten van Hart van Holland 2040 (Katwijk, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Kaag en Braassem, Leiderdorp, Zoeterwoude, Voorschoten, Wassenaar en Leiden) stellen gezamenlijk de Omgevingsvisie 2040 op. Hiermee nemen de gezamenlijke gemeenten een voorschot op de implementatie van de Omgevingswet zoals die in 2018 wordt voorzien. Robert ondersteunt de betreffende gemeenten bij het inpassen van bodemdaling en de wateropgave.

Impactproject: Hemelwater financieren, belasten of belonen (2016)

Impactproject differentiatie belastingen voor klimaatadaptieve gebouwen. Binnen een multidisciplinair team onderzocht Sterk Consulting de mogelijke bijdrage van tariefdifferentiatie in de waterschapssbelastingen aan een andere, meer duurzame, omgang met hemelwater.

Beleving succes- en faalfactoren financiering waterbeheer (2015 - 2016)

Leerpunten in beeld brengen t.b.v. het project 'toekomstbestendige en duurzame financiering van het waterbeheer'

Sterk Consulting heeft in samenwerking met Agence des eau in opdracht van het ministerie van IenM onderzocht wat in het verleden de succes- en faalfactoren waren bij aanpassingen in de financiering van het waterbeheer. Tevens is onderzocht waarom de mogelijkheden voor kostenterugwinning, prijsprikkels en/of toepassing van leidende principes, zoals die in het huidige bestel al bestaan, momenteel nog niet volledig zijn uitgeput. Doel was lessen te trekken uit het verleden om het huidige traject te optimaliseren. Hiertoe is een analytisch kader ontwikkeld en heeft een brede interviewronde plaats gevonden en zijn cases geformuleerd.

The Hague Academy en Water Governance Centre (2014 - 2016)

International course financing of water management

Ontwikkelen en verzorgen van de internationale cursus 'financing of water management'. Toelichting op het Financing Assessment Tool (FAT) en analyse van het financieringssysteem van de deelnemende landen (Ethiopië, Egypte, Jemen, Kenia, Irak, India, Pakistan, Bangladesh, Zuid-Afrika, Jordanië).

Inpassing financieel instrumentarium in het voorzieningenniveau (2015 - 2016)

Sterk Consulting heeft in opdracht van het ministerie van IenM een werkdocument opgesteld dat tot doel heeft financieel-economische afwegingen en instrumenten een plaats te geven in de procesgang van het voorzieningenniveau. Dit werkdocument is een handvat voor stakeholders om zich een beeld te vormen van de financieel economische vraagstukken in voorzieningenniveau. Toepassen van 'euro-instrumentarium' is geen doel op zich maar één van de middelen voor gedragsaanpassing.

Financiering zoetwaterbeheer, Watergovernance (2015)

Ondersteuning Kernteam Duurzame en toekomstbestendige financiering van het waterbeheer.

In samenwerking met het Water Governance centre ondersteunen van het Kernteam door het opstellen van een inhoudelijke notitie waarin de kaders voor toekomstige financiering zijn uitgewerkt. Tevens betrof de opdracht het voorbereiden en faciliteren van een werksessie met alle werkgroepen en stakeholders en het schrijven van een advies aan het Kernteam voor het vervolgtraject dat moet leiden tot een advies aan de minister van IenM ultimo 2016.

Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (2015)

Bijdrage aan workshop financiering van ruimtelijke adaptatie

Een belangrijke uitdaging voor RA projecten betreft de financiering ervan. Juist omdat er geen reguliere budgetten zijn voor RA is creatief zoeken naar middelen gewenst. In een workshop met de koplopers is deze uitdaging nader belicht.

Bodem +, Rijkswaterstaat Leefomgeving (2015)

Ontwikkelen van een funderingsverkenner

Samen met vertegenwoordigers van Waternet, KCAF, Hoogheemraadschap van Rijnland en Bodem + Rijkswaterstaat ontwikkelen van een Verkenner Aanpak Funderingsproblematiek (VAF). Doel hiervan is een platform te verschaffen waarmee professionals zich, al dan niet samen met andere belanghebbenden, kunnen oriënteren op oorzaken en (doelmatige) oplossingen voor funderingsvraagstukken. Hierbij gaat het primair om de problematiek rondom houten paalfunderingen. Het tool is beschikbaar via het Kennisportaal Ruimtelijke Adaptatie.

KBW Waterschap Scheldestromen (2015)

Procesbegeleiding en inhoudelijke ondersteuning KBW

Verzorgen van workshops en ondersteuning bij de implementatie van KBW bij waterschap Scheldestromen. Dit heeft geresulteerd in een feitelijke implementatie van KBW bij het waterschap.

Gemeente Noordwijk (2015)

Strategische keuzes in het rioleringsbeleid

Ondersteunen van de gemeente Noordwijk bij het nemen van investeringsbeslissingen in de riolering in het buitengebied. Mede met behulp van de uitvoeringstoets zijn verschillende scenario's (financieel, economisch, juridisch, organisatorisch, bestuurlijk) ontwikkeld en getoetst en heeft de gemeente haar strategie bekrachtigd

Water Management Resources Management (WRMA), Kenya (2014 - 2016)

Financing of water management in Kenya

In samenwerking met het Watergovernance Centre inhoudelijk en procesmatig begeleiden van WRMA Naivasha in Kenya. Deze organisatie is verantwoordelijk voor het waterbeheer rondom Lake Naivasha. Flowerfarms onttrekken hier grote hoeveelheden water aan het meer. Robert begeleidde WRMA Naivasha bij het komen tot nieuwe vormen van financiering voor Water Resources Management in Kenia en is in 2014, 2015 en 2016 op missie geweest.

Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering, DPNH (2014)

Vorbereiding en begeleiding Intentieverklaring Ruimtelijke Adaptatie

Ondersteuning van regionale initiatieven waarbij gestreefd wordt naar het komen tot een intentieverklaring voor het voorkomen van funderingsschade door grondwateronderlast. Sterk heeft samen met Ambient en het WGC Actie 19 uit het Manifest Klimaatbestendige stad uitgewerkt.

Natuurmonumenten, Coalitie Klimaatbuffers (2014)

Besparingen door inzet van klimaatbuffers

Economische analyse van het besparingspotentieel van de inzet van klimaatbuffers ten behoeve van waterbeheer.

The Hague Academy en Water Governance Centre (2014 - 2015)

International course financing of water management

Ontwikkelen en verzorgen voor de internationale cursus 'financing of water management'. Toelichting op het Financing Assessment Tool (FAT) en analyse van het financieringssysteem van de deelnemende landen (Ethiopië, Egypte, Jemen, Kenia, Irak).

Unie van Waterschappen (2014)

Aanpassing BBP systematiek

Ondersteuning van de Unie van waterschappen bij het doorvoeren van een aanpassingen in de BBP systematiek.

Ministerie van IenM (2013)

Kostenterugwinning van waterdiensten in 2013

Voor de KRW vraagt de Europese Commissie periodiek om een overzicht van de wijze waarop kostenterugwinning wordt vorm gegeven voor de waterdiensten. In dit project heeft Sterk een overzicht opgesteld van de mate waarin kostenterugwinning aan de orde is voor de 5 voor Nederland benoemde waterdiensten. Per waterdienst zijn aanbieders, gebruikers en het kostenterugwinningspercentage in beeld gebracht. Tevens zijn de milieu- en hulpbronkosten en mogelijke vormen van kruissubsidiëring uitgewerkt

RWS, Waterdienst, Deltaprogramma Zoet Water (2012 - 2013)

Bekostiging van het zoetwaterbeheer

Onderzoek naar de kosten en bekostiging van de zoetwaterstrategie nu en in de toekomst. De zoetwaterstrategie maakt deel uit van het Deltaprogramma en beoogt de zoetwatervoorziening voor Nederland nu en in de toekomst te garanderen. In dit onderzoek zijn 25 nieuwe vormen van bekostiging voor verschillende gebruiksfuncties ontwikkeld en beoordeeld. Daarnaast is ook de toepasbaarheid van economische instrumenten beoordeeld en is beschreven welke sturende werking kan uitgaan van de verschillende nieuwe vormen van bekostiging en het economisch instrumentarium.

Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering, DPNH (2013)

Verkenning gezamenlijke aanpak funderingsvraagstuk

Verkenning naar het draagvlak voor een gezamenlijk aanpak van het funderingsvraagstuk in Nederland. Sterk heeft samen met Ambient en het WGC Actie 19 uit het Manifest Klimaatbestendige stad uitgewerkt.

Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering, DPNH (2013)

Doelmatigheid in het stedelijk waterbeheer.

In opdracht van DPNH heeft Sterk Consulting samen met Grontmij voor drie beleidsopgaven in het stedelijk waterbeheer een analyse opgesteld van deze beleidopgaven vanuit financieel economisch en juridisch perspectief. Vervolgens is voor de meest doelmatige oplossingsrichtingen het financieel economische en juridische instrumentarium uitgewerkt.

Deltaprogramma Zoetwater, (2013)

Inzet van beleidsinstrumenten in de zoetwaterstrategie.

In twee projecten heeft Sterk Consulting mede aan de hand van twee concrete cases (Haarlemmermeer en Drents Friese Wold) beschreven op welke wijze het beleidinstrumentarium kan worden ingezet cq welke nieuwe beleidsinstrumenten inzetbaar zijn om de zoetwaterstrategie te realiseren.

Watergovernance Centre (2013)

Financing Assessment Tool, beoordelingssystematiek bekostiging.

Ontwikkelen en toetsen van een instrument om de financieringssystemen voor waterbeheer in binnen- en buitenland te toetsen. Het Financing Assessment Tool (FAT) is toegepast in twee cases te weten Zuid-Afrika en Ethiopië.

Rijkswaterstaat, Waterdienst (2012)

Europese tendens tot doorberekening van diensten aan de gebruiker

Een verkenning voor de functies van het hoofdwatersysteem en het hoofdvaarwegennet naar de mogelijkheden om aan de hand van de uitvoeringstoets de verschillende gebruiksfuncties van RWS op een andere manier te bekostigen en te organiseren. Uitgangspunten hierbij zijn inzicht in de mogelijkheden van het doorvoeren van het principe van Cost Recovery en the Polluter Pays. Sterk Consulting heeft de nieuwe bekostigingsvormen voor 15 gebruiksfuncties geanalyseerd. Het bestuur van RWS heeft een advies ontvangen over de kansen en bedreigingen van deze nieuwe bekostigingsvoorstellen.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu, DGW (2012)

Penvoerder van het rapport: 'Nulmeting doelmatig waterbeheer'.

In dit door de Stuurgroep BAW geaccordeerde rapport waaraan IenM, RWS, Rioned, VNG, Vewin en IPO deelnemen, is het referentieniveau vastgelegd voor de ontwikkelingen rondom de doelmatigheidswinst van het BAW. In deze Nulmeting zijn beschreven de grafische en cijfermatige presentatie van de separate prognoses van de autonome ontwikkeling van belastingopbrengsten of kosten vanaf 2010 t/m 2020 en de beoogde ontwikkeling met doelmatigheidsopgave vanaf 2010 t/m 2020. Tevens is beschreven de procedure waarlangs de prognoses van de autonome ontwikkeling zullen worden bijgesteld als exogene factoren veranderen en een overzicht van de prestatie-indicatoren die zullen worden gemonitord.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu, DGW (2011):

Penvoerder van het document 'voorstel monitoring financiële doelmatigheidswinst' van de Werkgroep Monitoring Financiële Doelmatigheidswinst (MFD).

Bij het verkrijgen van een overzicht van de kosten en lasten van het waterbeheer van Nederland. De werkgroep MFD heeft voor de Stuurgroep BAW (Bestuursakkoord Water) opdracht gekregen een voorstel te schrijven over de monitoring van de beoogde doelmatigheidswinst van 750 miljoen euro jaarlijks in 2020.

Economische instrumenten voor Kaderrichtlijn Mariene Strategie (2012)

Economisch instrumentarium en KRM: Onderzoek in opdracht van RWS Waterdienst naar de rol van economisch instrumentarium om te komen tot een efficiënt en effectief marien waterbeheer. Het project gaf inzicht in het perspectief van economisch instrumentarium voor de implementatie van de KRM.

Platform Zoet Water West Nederland (2012)

Zoetwaterbeheer en MKBA: voorbereiden en verzorgen van een workshop over de rol van economisch instrumentarium bij de totstandkoming van de nieuwe zoetwaterstrategie.

KBW (2011 – 2012)

Verzorgen van workshops en implementatie van KBW bij diverse waterschappen zoals HDSR, Noorderzijlvest Hollandse Delta, Reest en Wieden, Wetterskip Fryslan.

RWS Waterdienst (2012)

Bekostiging RWS: Onderzoek naar de mogelijkheden om met behulp van economische instrumenten en verschillende bekostigingsmethoden het probleem van 'marine litter' terug te dringen. Het onderzoek richtte zich specifiek op de rol van havens in Europa en de invloed van de bekostigingssystematiek. Het onderzoek omvatte tevens een brede inventarisatie van de stand van zaken bij 8 Europese havens. Dit onderzoek is uitgevoerd als onderaannemer van Oranjewoud. .

Hoogheemraadschap van Rijnland (2012)

Schaderegeling: Opstellen van een schaderegeling voor schade die ontstaat in gebieden waar het waterschap niet aan de NBW normen voldoet. Sterk Consulting heeft de voor- en nadelen van verschillende varianten van een schaderegeling in beeld gebracht en deze beoordeeld aan de hand van een toetsingskader.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu, DGW (2011 - heden)

Monitor doelmatigheidswinst: Sterk Consulting is sinds twee jaar nauw betrokken bij de Monitor Doelmatigheidswinst zoals die door het Bestuursakkoord Water is voorgeschreven. De Werkgroep Monitoring Financiële Doelmatigheidswinst (werkgroep MFD) heeft voor de Stuurgroep BAW (Bestuursakkoord Water) opdracht gekregen een voorstel te schrijven over de monitoring van de beoogde doelmatigheidswinst van 750 miljoen euro jaarlijks in 2020. Sterk Consulting heeft het proces van het schrijven van het voorstel middels versnellingsdagen gefaciliteerd en was opsteller van het rapport 'voorstel monitoring financiële doelmatigheidswinst' (2011). Tevens heeft Sterk Consulting in het verlengde van de eerste rapportage opdracht gekregen het rapport 'Nulmeting doelmatig waterbeheer' (september 2012) te schrijven. Ook dit rapport is inmiddels opgeleverd.

KBW workshop (2011 – 2012)

KBW: Verzorgen van een kennismakingstraject met KBW. Verschillende bestuursvoorstellen van het waterschap zijn getoetst aan de KBW systematiek. Vervolgens zijn de bevindingen besproken in een workshop en konden workshopdeelnemers zelf werken met het KBW instrumentarium. Bij diverse waterschappen heeft Robert KBW workshops verzorgd. Het gaat o.a. om het waterschap Groot Salland, Hollandse Delta, Wetterskip Fryslan, Waterschap Noorderzijlvest en waterschap Rijn en IJssel.

Ministerie van Verkeer en Waterstaat, De Waterdienst (2011 - 2012)

Bekostiging RWS: Onderzoek naar de mogelijkheden om aan de hand van de uitvoeringstoets de verschillende gebruiksfuncties van RWS op een andere manier te bekostigen en te organiseren. Uitgangspunten hierbij zijn inzicht in de mogelijkheden van het doorvoeren van het principe van Cost Recovery en the Polluter Pays. Sterk Consulting heeft de nieuwe bekostigingsvormen voor 15 gebruiksfuncties geanalyseerd. Het bestuur van RWS heeft een advies ontvangen over de kansen en bedreigingen van deze nieuwe bekostigingsvoorstellen.

SenterNovem, Evaluatie projectvoorstellen Regeling Innovatieprogramma KRW (2009 - 2010)

Ex ante evaluatie van de tweede ronde projectvoorstellen die worden ingediend in het kader van de regeling Innovatieprogramma KRW (omvang van het programma: 75 mln euro). Voorstellen worden op basis van een vooraf ontwikkeld toetsingskader beoordeeld.

Verkeer en Waterstaat, Waterdienst: toepassingsmogelijkheden van een MKBA voor de KRW en de KRM, 2010

MKBA voor KRW en KRM: Onderzoek naar verschillende verschijningsvormen van een MKBA die denkbaar zijn voor de KRW en de KRM. Onderzocht is wat de consequenties zijn van het hanteren van die verschillende verschijningsvormen. Het onderzoek diende als input en inspiratie voor een bijeenkomst waarin de te verkiezen verschijningsvorm van de MKBA voor de KRM en KRW zijn besproken. Uiteindelijk doel is de MKBA dusdanig vorm te geven dat de besluitvormers deze optimaal kunnen gebruiken bij het nemen van beslissingen. Het project dien in 2010 te zijn geïmplementeerd

Verkeer en Waterstaat, Waterdienst: onderbouwing uitzonderingen / exemptions van de KRW door waterbeheerders, 2010

Exemptions en waterschappen: Inventarisatie van de wijze waarop waterbeheerders de uitzonderingen (fasering en doelverlaging) in het kader van de KRW hebben onderbouwd. Het doel van dit project is het voorbereiden van een (eerste) antwoord richting de Europese Commissie op vragen met betrekking tot de onderbouwing van de maatregelenpakketten, in het bijzonder ten aanzien van kosteneffectiviteit van de maatregelen(pakketten) en de disproportionaliteit van de kosten. Tevens worden de resultaten van dit project gebruikt als onderdeel voor de rapportages richting Brussel die eind 2009 moeten zijn afgerond.

KBW Wetterskip Fryslan (2011- 2012)

Verzorgen pilotprojecten KBW. Verschillende projecten van het waterschap worden gedurende een periode van een half jaar conform de KBW systematiek uitgewerkt. Vervolgens worden de ervaringen hiermee geëvalueerd en neemt het Wetterskip Fryslan beslissingen over verdere stappen.

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden: kosten en baten waterbeheer (KBW), (2009 – heden)

Doel van dit project is 'het ontwikkelen en het in 2010 geïmplementeerd hebben van een uniforme en breed gedragen werkwijze bij HDSR die het mogelijk maakt keuzes in projecten en beleid tegen elkaar af te wegen op basis van een analyse van kosten en baten'. Deze werkwijze bevordert de doelmatigheid van de organisatie omdat keuzes in projecten en beleid (nog) zorgvuldiger kunnen worden gemaakt en het maakt zowel intern als extern transparant en aantoonbaar dat en hoe kosten en baten een rol spelen in de besluitvorming voor de kerntaken.

Programmabureau Zuidwestelijke Delta: financiële analyse van het zout maken van Krammer-Volkerak-Zoommeer (2010)

Onderzoek naar de belangen van regionale partijen in het zout maken van KVZM vanuit een financieel perspectief. Onderzoek naar effecten en meekoppelende belangen en het vertalen van deze effecten naar financiële consequenties voor partijen om te komen tot een sleutel voor cofinanciering vanuit de regio.

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden: kosten en baten waterbeheer (KBW), 2009 –

Doel van dit project is 'het ontwikkelen en het in 2010 geïmplementeerd hebben van een uniforme en breed gedragen werkwijze bij HDSR die het mogelijk maakt keuzes in projecten en beleid tegen elkaar af te wegen op basis van een analyse van kosten en baten'. Deze werkwijze bevordert de doelmatigheid van de organisatie omdat keuzes in projecten en beleid (nog) zorgvuldiger kunnen worden gemaakt en het maakt zowel intern als extern transparant en aantoonbaar dat en hoe kosten en baten een rol spelen in de besluitvorming voor de kerntaken.

Hoogheemraadschap van Delfland: evaluatie van bijdrageregelingen afkoppelen en waterkwaliteitsspoor, 2009

Evaluatie in brede zin van de subsidieregelingen van het Hoogheemraadschap van Delfland voor afkoppelen en het waterkwaliteitsspoor. Op basis van de bevindingen van de evaluatie zijn de contouren geschetst van het in de toekomst te hanteren medefinancieringskader.

Verkeer en Waterstaat, DGW: evaluatie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP): 2009

Het HWBP heeft tot doel de primaire waterkeringen van Nederland op orde te krijgen. In opdracht van

DGW en als onderaannemer van KPMG, heeft Robert de opzet en werking van het HWBP en het programmabureau HWBP geëvalueerd.

Natuurmonumenten: batenmonitor, 2009

Opzet van een format om de baten van natuurmonumenten in beeld te kunnen brengen. Doel is terreinbeheerders van Natuurmonumenten dit zelf te doen uitvoeren.

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden: kosten en baten baggeren, 2009

Het opstellen van een bestuurlijke notitie waarin de kosten en baten van het waterbodembeheer of baggeren van HDSR in beeld wordt gebracht. Deze notitie moet bestuurders helpen bij het nemen van beslissingen met betrekking tot het waterbodembeleid.

Ministerie van VROM, Pilots kosten en baten van hemelwaterbeleid (2008 -)

Pilots in het kader van de werkwijzer "Kosten en baten van het omgaan met hemelwater". In samenwerking met Grontmij, heeft Sterk Consulting (als hoofdaannemer) een afwegingsinstrument ontwikkeld dat waterschappen en gemeenten kunnen gebruiken bij het beoordelen van maatregelen in de afvalwaterketen. In dit project wordt het afwegingsinstrument bij 4 pilots toegepast: Weert Maasland, Nijmegen en Beverwijk .

STOWA en Leven met Water, In company training "Economisch instrumentarium in het waterbeheer"(2008 -)

In het kader van het onderhoudscontract van MKBA in de Regio, zijn in company training verzorgd over de inzet van economisch instrumentarium in het waterbeheer. De training heeft tot doel het toepassen van economische instrumentarium bij regionale waterbeheerders te vergemakkelijken en economisch gedachtegoed te verankeren in de reguliere werkprocessen. De training is inmiddels verzorgd bij Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden, Waterschap Zeeuwse Eilanden en Waterschap De Veluwe.

Projectbureau KRW Maas, Overzicht baten KRW(2008)

Ten behoeve van het Basisdocument KRW in het stroomgebied van de Maas heeft Sterk Consulting het hoofdstuk over de baten van de KRW maatregelen opgesteld.

Rijkswaterstaat Waterdienst, Reken en presentatietool MKBA (2007 – 2008)

Ontwikkelen van een volledig geautomatiseerd instrument waarmee een aantal standaard economische indicatoren (contante waarde, jaarlijkse kosten e.d.) van alle maatregelen van de KRW in beeld kunnen worden gebracht (in samenwerking met Bibits).

Rijkswaterstaat RIZA, literatuurstudie MKBA (2007)

Literatuurstudie naar de mate waarin 7 MKBA's in lijn met de OEI Leidraad zijn opgesteld en de wijze waarop in deze MKBA's is omgegaan met natuur- en milieubaten (in samenwerking met Bureau Buiten).

Provincie Gelderland, Rijn Oost (2007)

Gezamenlijke beoordeling van de kwalitatieve baten van de KRW maatregelen in Rijn Oost (1 daagse workshop), Provincie Gelderland.

Hoogheemraadschap van Rijnland (2007)

Multi Criteria Analyse (MCA) inclusief een kosteneffectiviteitsanalyse (KEA) voor de realisatie van de KRW-doelen voor alle waterlichamen van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

Leven met Water, Hoogheemraadschap Rijnland, Brabantse Delta, Stowa en gemeente Rotterdam (2006-2007)

Sterk Consulting was hoofdaannemer van het Project MKBA in de Regio. In dit project worden voor lokale en regionale gebruikers 3 MKBA's uitgevoerd. Een voor de KRW in de Haarlemmermeerpolder, een voor waterkwaliteit en een voor stedelijk waterbeheer. Vervolgens worden de ervaringen vertaald naar een praktisch toepasbaar instrument voor eindgebruikers (www.mkbainderegio.nl).

Ministerie van VROM (2006 - 2007)

Kosten en baten van het afkoppelen van regenwater. In samenwerking met Grontmij, ontwikkelt Sterk Consulting (als hoofdaannemer) een afwegingsinstrument dat waterschappen en gemeenten kunnen gebruiken bij het beoordelen van maatregelen in de afvalwaterketen.

Directoraat Generaal Water(2006)

Hoofdaannemer opstellen van de werkwijzer OEI bij SNIP. Dit is een werkwijzer waarin beschreven wordt op welke gestandaardiseerde wijze een effectentabel voor natte infrastructurele projecten moet worden samengesteld (in samenwerking met Rebelgroep en HKV Lijn in Water).